

LUND UNIVERSITY

Remissyttrande: Betänkandet Rättvisans pris (SOU 2014:86)

Wong, Christoffer

2015

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Wong, C. (2015). Remissyttrande: Betänkandet Rättvisans pris (SOU 2014:86).

Total number of authors:
1

Creative Commons License:
Ospecificerad

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUNDS UNIVERSITET

Juridiska fakulteten

Juridiska fakultetsstyrelsen

Biträdande universitetslektor Christoffer Wong

Remiss: Betänkandet Rättvisans pris (SOU2014:86)

Ju2014/7838/DOM

Juridiska fakultetsstyrelsen, som beretts att yttra sig över rubricerade remiss, får härmed avge följande yttrande, som utarbetats av biträdande universitetslektor Christoffer Wong.

Rätten till offentlig försvarare

Biträdeskostnadsutredningen konstaterar att kostnader för offentliga försvarare är betydande och har ökat kraftigt under senare år. Det finns ingen anledning att ifrågasätta detta resultat, som i stort sett är baserat på statistik från domstolsverkets årsredovisningar. Enligt direktivet är utgångspunkten för utredningen att överväga vilka åtgärder som kan vidtas och som kan få en kostnadsdämpande effekt. Det förefaller således naturligt att undersöka om rätten till försvarare kan begränsas. Utredningen har kommit fram till att de ökade kostnaderna huvudsakligen har sin grund i faktorer som inte har att göra med effektiviteten av dagens system för förordnande av offentlig försvarare. Det finns därför inte anledning att göra någon begränsning i rätten till offentlig försvarare som sådan. Utredningen föreslår ingen lagändring i detta avseende. Fakultetsstyrelsen tillstyrker utredningens ställningstagande och erinrar om att även en mindre omfattande begränsning i rätten till offentlig försvarare kan rubba den balans som nu råder mellan effektivitetskravet och rätten till en rättvis rättegång enligt Europakonventionen. Det bör påpekas också, att ett antal förslag med ursprung i SOU 2013:17 *Brottmålsprocessen* förutsätter en ökad aktivitetsgrad från den misstänktes/tilltalades sida, varför behov av offentlig försvarare kommer snarare att öka än att minska. Vidare pågår för närvarande inom EU arbete beträffande Kommissionens lagstiftningspaket rörande rättssäkerhetsgarantier för misstänkta och tilltalade i brottmål, vilket är ett skäl för att avvakta med en översyn av lagstiftning på detta område.

Byte av offentlig försvarare

Utredningen föreslår att en bestämmelse införs om byte av offentlig försvarare i linje med vad som idag gäller för rättshjälpsbiträde. Då införandet av den uttryckliga bestämmelsen i rättegångsbalken inte är avsett att medföra någon ändring i befintlig praxis i fråga om byte av offentlig försvarare har fakultetsstyrelsen ingen erinran mot förslaget. Det bör emellertid finnas ett tydligt uttalande i propositionen att någon ändring i gällande praxis inte är avsedd.

Villkor för förordnande av målsägandebitråde

Utredningen föreslår vissa ändringar i lagen (1988:609) om målsägandebitråde som innebär att förordnande av målsägandebitråde blir underkastat strängare villkor. Som skäl för förslaget har åberopats bl.a. att målsägandebitråde ibland förordnas slentrianmässigt och att rekvisiten för att förordna målsägandebitråde inte fullt ut beaktas. Fakultetsstyrelsen anser att utbildning för domare och mer detaljerade riktlinjer i fråga om förordnande av målsägandebitråde bör kunna utgöra ett första steg innan villkoren för målsäganden försämras genom ändringar i lagtexten. Det bör även påpekas att frågan om behov av målsägandebitråde aktualiseras ofta på ett tidigt stadium av brottmålsprocessen och underlag för en mer nyanserad bedömning enligt lagförslaget kan tänkas saknas i många fall.

Målsägandebitråde i hovrätt

Fakultetsstyrelsen tillstyrker emellertid utredningens förslag om upphörande av ett målsägandebitrådes uppdrag när tiden för att överklaga tingsrättens dom har löpt ut. Rätten kommer att ha en bättre uppfattning om behovet av målsägandebitråde efter rättegången i tingsrätten och möjligheten till ett förnyat förordnande i hovrätt torde ge tillräcklig garantier för målsägandens rättssäkerhet.

Inkomstgräns och avgifter vid rättshjälp

Höjningen av inkomstgränsen för rättshjälp är i princip en indexhöjning; fakultetsstyrelsen har ingen erinran mot utredningens förslag.

Återbetalningsskyldighet för dömda

Utredningen föreslår en skärpning i återbetalningsskyldighet för den dömda i flera avseenden. Fakultetsstyrelsen anser att ersättningsskyldighet för salivprov måste vara godtagbar när skyldighet omfattar, enligt gällande rätt, redan blod- och urinprov. Fakultetsstyrelsen har inte heller någon invändning mot att återbetalningsskyldighet ska, enligt förslaget, omfatta kostnaden i överinstansen om målet förfaller på grund av omständigheter hänförliga till den tilltalade. Den tilltalade har ju kontroll över förhandlingen i överinstansen. Fakultetsstyrelsen ifrågasätter emellertid förslaget att införa ett minimibelopp på 5 000 kr för återbetalning. I sammanhanget kan erinras om att ett stort antal dömda saknar (utmättningsbar) tillgång; en återbetalningsskyldighet enligt lag leder alltså inte automatiskt till att beloppet inflyter till statskassan. Vidare är det av vikt att inte göra rätten till offentlig försvarare illusorisk genom att ställa ett för högt krav på återbetalning.

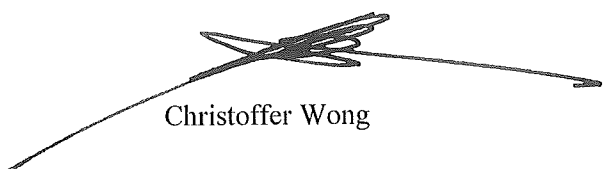
Differentierade timkostnadsnormer för offentliga försvarare och målsägandebiträden

Utredningen har undersökt om timarvoderingssystemet för målsägandebiträde kan begränsas och om att differentiera timkostnadsnormen mellan offentliga försvarare och målsägandebiträden (där offentliga försvarare får den högre ersättningen). Utredningen har inte funnit skäl att införa ändringar i dessa avseenden. Fakultetsstyrelsen har ingen erinran mot utredningens ställningstagande.

Övriga kommentarer

Det finns åtskilliga fall där en enskild garanteras rätten till offentlig försvarare till följd av bestämmelser i en rättsakt med internationell karaktär, t.ex. en eftersökt persons rätt till offentlig försvarare enligt 4 kap. 8 § lagen (2003:1156) om överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder. Ersättningsskyldighet torde inte vara aktuell i dylika fall redan enligt rättegångsbalkens nuvarande lydelse. Regeringen får dock överväga om ett förtydligande i propositionen kan göras i samband med lagstiftningsärendet; ett uttrycklig påpekande i lagtexten är dock inte påkallat.

Enligt delegation

Christoffer Wong